

ÉLETÜNK

XLII. évf. 12. szám (42. Jg. Nr. 12)

Az európai magyar katolikusok lapja

2010. december

A PÁRBESZÉD AZ EGYSÉG KOVÁCSA

A Szentatya október 21-én fogadta Bogdan Tătaru-Cazabant, Románia újonnan kinevezett szentszéki nagykövét. Az audiencia során beszélt Románia helyzetéről a rezsim bukását követően, a vallási gyökerekről, az Egyház és az állam kapcsolatáról és a katolikus–ortodox párbeszédéről.

Húsz évvel ezelőtt Románia történelmében új korszak kezdődött. A totalitárius ideológia elnyomásának hosszú évei azonban mély sebeket hagytak az emberek gondolkodásmódjában, a politikai és gazdasági életben. Az ország uniós csatlakozása fontos állomást jelentett a valódi demokratizálódás folyamatában – alapította meg XVI. Benedek.

Románia egy soknemzetiségű ország – fogalmazott a Szentatya. E sokféleséget lehet ugyan a nemzeti egység akadályának tekinteni, de úgy is fel lehet fogni, mint gazdagságot. A kommunizmus egyik öröksége, hogy a társadalom szét hullott. A valódi értékeket hamis elmé-ekkel homályosították el az állam érdekeinek megfelelően. Az újjáépítés folyamatában az első hely a családot illeti; a családban kell megkezdeni a szegénység leküzdését, átadni az egyének, a kisebb- ségek, az élet tisztelben tartásának szellemiségét – buzdított Benedek pápa.

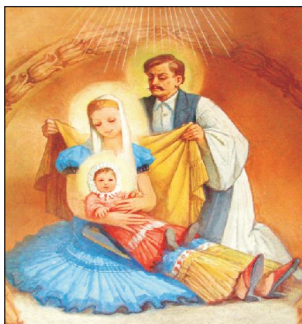
Románia gazdag vallási hagyományokkal rendelkezik, amelyeket szintén megsebzettek a sötét évtizedek. Még nem minden seb gyógyult be ezek közül. A múltból örökölt igazságtalanságok felszámolása során nem szabad felni az igazságtól. Egyrészt fontos, hogy az állam és a vallási vezetők hiteles párbeszédet folytassanak egymással, másrészt hogy mindnyájan segítsék elő az országban jelenlévő különböző vallási közösségek közötti harmonikus kapcsolatokat.

A pápa emlékeztetett rá, hogy Románia és a Szentszék húsz évvel ezelőtt létesítettek újra diplomáciai kapcsolatot. Az ország uniós csatlakozását megelőzően új istentiszteleti törvényt fogadott el. Ajánlatos lenne, hogy az 1998-ban az állam és az Egyház által létrehozott vegyes bizottság ismét folytassa munkáját – alapította meg a Szentatya.

XVI. Benedek felidézte elődje, II. János Pál történelmi jelentőségű romániai látogatását, amely sok gyümölcsöt termelt. Ez volt az első alkalom, hogy Péter utóda egy nagy többségében ortodox nemzetet keresett fel. A katolikusok és ortodoxok továbbra is folytassanak párbeszédet szeretetben és igazságban, mozdítsanak elő közös kezdeményezéseket – buzdított a Szentatya. Ez az egység kovácsaként hat egész Európára.

(Folytatás a 4. oldalon)

**BOLDOG
KARÁCSONYT
KIVÁN
OLVASÓINK
AZ ÉLETÜNK!**

Szent Család
matyó népviseletben

(Takács István alkotása,
mezőkövesdi Szent László-templom)

Suenens bíboros:

A JÁSZOL ELŐTT

Ezt mondja nekünk a karácsony:
– Boruljatok le az isteni Szeretet misztériuma előtt, mely meghalad minden földi értelmet!

– Boruljatok le az isteni Szeretet misztériuma előtt, mely meghalad minden földi értelmet!
Az, hogy az ember szeret valakit, teljesen érthető dolog. Hogy Isten is szereti az embert, természetes. De az, hogy ilyen mértékben, számunkra annyire szokatlannul, az evilági kategóriákba beilleszthetetlenül: ez már természetfelelti. Az ember kedvéért megszületni alá száll egy büzös barlangba, állatok jászlába: ez a gondolat felkavar és ámulatba ejt. Van-e a mi világunkban párja az ilyen szeretetnek, mely áttöri magát minden akadályon? S hogyan válaszolhat az ember erre a megrendítően szép szeretetre? Csakis úgy, ahogyan Mária, József, a pásztorok és mágusok: leborulván, imádták Őt.

„Teljesen abszurd még a gondolat is – mondják, akik nem tudnak himni Istenben –, hogy az Isten emberi testet öltön, méghozzá a legszegényebbek, a hajléktalanok és kizsájtítottak közé dobja magát! Ez lehetetlen és elfogadhatatlan.” – Igen. A betlehemi jászol misztériuma választás elé állítja az embert: vagy elfogadjuk Istenet és az ő szeretetének misztériumát, vagy tagadjuk mind a kettőt.

Akik elfogadják Istenet, azok maguk is jól tudják, hogy nem az emberi okoskodás gyújtott szívükben fényt, hanem ez a mindenben – még a legnagyobb sötétségen is – áthatoló isteni szeretet. Mert ésszerű, hogy Isten nagyobb az embernél, logikus az is, hogy Isten élete más, mint az ember élete, s hogy az isteni Lényeket úgy öleli körül a misztériumok palástja, mint az emberi testet a ruha. Ha az ember meg tudná érteni Istenet, nem maradna többé ember, s Isten sem maradna Isten, mert megérteni annyit jelent, mint azonosulni. Mily nagyok kell lennie annak a szeretetnek, mely feltakarja előttünk a misztériumok palástját, hogy közelíthessünk hozzá. Hogyan is felelhettünk másként erre az isteni mozdulatra: leborulunk és imádjuk a közénk érkezőt.

De van-e még egyáltalán valamiféle mozdulata az embernek válaszként az isteni gesztusokra? Tud-e még valójában leborulni és imádni a mai ember?

(Folytatás a 4. oldalon)

A HIT KÖZÖSSÉGET TEREMT ÉS JÖVŐT BIZTOSÍT

Írta: Cserhádi Ferenc püspök

Az MKPK külföldi magyar lelkipásztori szolgálatért felelős püspökének 5. körlevele a külföldön élő magyar, illetve magyarul beszélő hívőkhöz, 2010 karácsonyán.

Főtisztelendő Paptestvérek! Kedves Magyar Testvéreim!

Nincs olyan külföldi magyar egyházi közösség, amely ne aggódna jövője miatt. Mind létében érzi magát veszélyeztetve. Aggódik, mert fél saját beolvadásától az idegen környezetben. A külföldi magyar közösségek tagjait aggasztja a vallásosság csökkenése, a magyar nyelvtudás fokozatos elvesztése, főleg az a szomorú tapasztalat, hogy a kivándorolt magyar családok második és harmadik generációjának nagy többsége már alig kötődik a szülők és nagyszülők magyar földről hozott értékeihez: a magyar kultúrához, a magyar nyelvhez, a kereszténységhez, ahhoz a kulturális és magyar egyházi közösséghez, amelyet elődeik hoztak létre az idegenben, nagy nemzeti összefogással, komoly anyagi áldozat, sok küzdelem és verejtékes munka révén, magyar és keresztény megmaradásuk érdekében. Ezek az idegenben létrejött közösségek érzik, hogy jövőjük veszélyben forog, mert azt tapasztalják, hogy a külföldön született unoka számára a nagyszülők öröksége már legfeljebb csak szép nosztalgia, valamiféle egzotikum, amellyel időnként, akár még tudatosan, büszkén is előállhatnak, felléphetnek, kitűnhetnek befogadó környezetükben, de ez az örök-

ség már alig meghatározó mindennapi életükben. Ez a generáció feladta az elődök által dédelgetett hazatérés mítoszát, és szükségszerűen így kezelt annak a társadalomnak a tagjává válni, amelyben felnőtt vagy született, és azonosult azzal a társadalommal, amely az őskor örökségével szemben, a legkedvezőbb kilátásokkal kecsegtette, és már ettől várja boldogulását. A teljes kibontakozás reményében átvette a helyi társadalom uralkodó értékeit, elsősorban annak nyelvét és szokásait, mert irtózott az elkülönüléstől, a kirekesztéstől, és ezek minden elrettentő következményétől: többé már nem akart idegen lenni, és nem is érezte magát annak azon a földön, amelyen született. Fokozatosan eltávolodott a kivándorló szülők kezdetben még meghatározó, tényleges, de később egyre inkább formálissá váló magyar közösségtől, amely kezdetben esetleg még ősei egzisztenciájának megalapozásában is közrejátszott (tanácsokkal, információkkal, ügyintézésel, anyagiakkal és egyebekkel), és szükségsszerűen a befogadó társadalom felé fordult, mert úgy érezte, hogy ez biztosítja neki az igazi és valós élet lehetőségeit, saját kibontakozását és jövőjét: a szülői számára még idegen, de neki már hazai,

(Folytatás a 6. oldalon)

BOLDOGGÁVATÁS NAGYVÁRADON

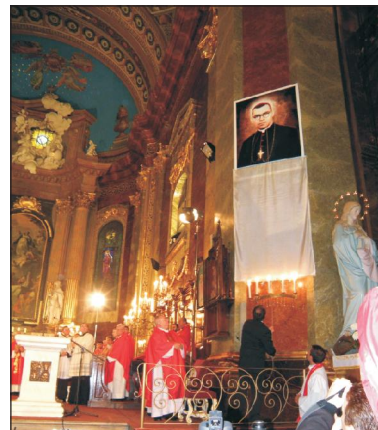
Újabb magyar boldoggal gazdagodott Egyházunk. A nagyváradi székesegyházban október 30-án, ünnepi szentmise keretében avatták boldoggá az egyházmegye – titokban szentelt – vértanú püspökét, Bogdánffy Szilárdot (1911–1953).

A szentmise főcelebránsa Erdő Péter bíboros volt. Az igelíturgia előtt Böcskei László nagyváradi megyéspüspök felkérte a Szentatya küldöttét, Angelo Amato bíborost, a Szentatavati Ügyek Kongregációjának prefektusát, hogy hirdesse ki a pápa által aláírt dekrétumot. Ezt követte a jelelt, Szilárd püspök életének bemutatása, amit a boldoggáavatási ügyet képviselő posztulátor, Szőke János atya végzett. Ezután Amato bíboros latinul felolvasta a pápai dekrétumot, és elhangzott a szöveg fordítása is. A pápai küldött ezután felmutatta a jelenlévőknek a hivatalos iratot, majd – hálaadó himnusz kíséretében – az új boldog arcképének leleplezése következett.

– Ötvenhét éve vártuk ezt a napot. Várta az itteni egész katolikus közösség, várta a magyarság, várták mindazok, akik tudták vagy sejtették, hogy milyen szörnyű megpróbáltatás nehezedett az Egyházra és a hívő embe-

rekre a háború, majd a fanatikus kommunizmus nehez és sötét évei alatt – mondta szentbeszédében Erdő Péter bíboros.

(Folytatás a 3. oldalon)

Az új boldog arcképének leleplezése a nagyváradi székesegyházban

EGY PRÓBAHÁZASSÁG CSŐDJE

Hány évtizede már? A házasság előtti együttélés az „Entchristianisierung” egyik jellemző formája, amelynek stílusát és divatját ateista szellemiség teremtette meg az el nem kötelezett életforma egyértelműen destruáló, élet- és házasságellenes filozófiájával, majd azoknak a filmeknek „köszönhetően”, amelyek ezt mint kényelmes emberi kapcsolatot propagálják. Vajon milyen eredménnyel? Ha a kivételes esetektől eltekintünk, az eredmény lesújtó.

A házasság előtti tartós együttélés, az ún. „próbaházasság” a szekularizált, vagyis a vallástól elidegenedett gondolkodás tipikus terméke. Nem számít az Egyház és a kereszténység kétezer éves tapasztalata. „Majd mi megreformáljuk a hagyományt” – mondják a „feltalálói”. Ez az átlagban 4-6 éves előzetes együttélés a lényegét tekintve pedig majdnem ugyanolyan logikai bukta, mint az a házasság, amelyben mindkét házastárs „teljes szabadságot” igényelne. Mert ez képtelenség. Nagyjából számítva a 19. századtól jöttek divatba a házasság és család hagyományos formája elleni „nagy ötletek”. Volt ezzel kapcsolatban ilyen meg olyan filozófia, csak éppen az egyetlen öserejű és evidens bibliai igazság maradt ki a számításból: az, hogy „Gyümölcséről ismeritek meg a fát”. Ez a gyümölcs pedig a jelenünkben nagyon keserű, mert hatásait tekintve egyértelműen destruktív: a születések számának drasztikus lecsökkentésével és a válások elszaporodásával. A statisztika beszédes. És ez már vadhézd. A „halál kultúrája” ez, amelyről II. János Pál pápa nyilatkozott.

Ha az előzetes együttélés lehet a házasság bizonyos értelemben vett kísérlete, semmiképpen nem lehet magának a családalakításnak próbája. Hiába mondta egy fiatalasszony, akinek még nem volt gyermeke, hogy a „családunk”. Gyermekek nélkül nincs család. Négy-, öt-, hatéves előzetes együttélések vannak tehát, gyermektelenül, és ez egészen más valami, mint a férj és a feleség olyan kapcsolata, amelyet gyermekkezek kötnének össze. Aztán számos esetben rutinizálódnak ez az életforma, vagy elválnak. Nézzük meg a statisztikát.

Két esetet említek az általam megismert többéves „próbaházasságokból”.

Az egyik pozitív eredménnyel végződött, a másik negatív maradt.

1. A pozitív olyan évekig tartó találkozásokra kényszerült, amelyekben nem volt együttélés, csupán visszatérő nemi kapcsolat. Ők a házasságot akarták, de az egyikük részéről ennek komoly akadályai voltak: az elvált anya szívós ellenállása, aki egyszerűen nem akarta elengedni egyetlen fiát. A fia sokat köszönhetett anyjának, akit szeretett, akinek hálás volt, de örödlődött, hogy miért kellene neki a szerelme miatt az anyja iránti szeretetéről lemondania, és megfordítva. A fiú és a leány szerelme tehát egy zártos kényszerhelyzet csapdájában várta a bizonytalan kifejtést, amely végül jól alakult. Megesküdtek, s ma már hat gyermekük van. Maradt a két asszony feloldhatatlan ellentéte.

2. A negatív esetenél is elvált szülők vannak a háttérben. A zsákutcába jutott kezdeti házassági kísérletek egyike amitt szakad meg, mert a leány, aki szép is volt, jó is volt, nem ment bele az előzetes nemi kapcsolat alapuló együttélésbe. Rangos családból származott, és katolikus nevelést kapott, de inkább az „azt nem szabad” sulykolásával. Aztán, ahogy lenni szokott, a másik véglet következett. Egy katolikus fiatalemberrel ismerkedett meg, aki Amerikában kapott jó állást. Bekerült a pénzvilágba. Lassan egészen átvette annak értékrendjét. Elszakadt az Egyháztól, mert az szerinte maradt. Azt kérte a lánytól, hogy költözzenek össze külföldre. Az pedig, mivel szülei már nem ellenzték, igent mondott. Aztán amikor a fiút elbocsátották pénzügyi állásából, a leány európai városában kapott jó állást, ahol annak elvált édesanyja is élt. Nagyvárosból a nagyvárosba. Ötéves külföldi együttélés után tehát végre elérkezett volna az idő a házasságkötésre. Ekkor azonban különös fordulat következett be. A „fiú” – már túl a harmincyolcon – egészen váratlanul depresszióba esett. A jelenség jól ismert a pszichiátriában. Úgy érezte, hogy nincs célja az életének. Ennek a típusos lelki problémának az osztrák Wiktor Erwin Frankl volt a legkiválóbb pszichiátora. Csak az a különös, hogyan képes egy férfi elveszíteni élete értelmét épp a házassága előtt. Ez már lelki betegség. Megalapozott volt tehát választottjának reagálása: „Te beteg vagy”. Szüksége lett

volna egy lelkiatyára vagy egy pszichiaterrre. Vagy mindkettőre. Egyébként mindig kedves volt a választottjához, csak éppen nem volt képes dönteni, és ezzel változtatni megszokott életformáján: munka, majd egy jó kiruccanás a barátjával egy közeli országba, és ott költeni egy drága étteremben.

A dologban az a különös, hogy lehet valaki kívülről nézve szimpatikus, kedves, ugyanakkor teljesen döntésképtelen. Tehát nem igazi férfi. Már nem volt szó házasságról, de szakítani sem tudott. Mintha a szellemes mondást idézte volna: „Se veled, se nélküled”. Jöttek tőle továbbra is a telefonok. Volt, amikor elírta magát: „Öt évet elvettem az életedből”. És ez pontosan megfelel a valóságnak. Az ötéves együttélés mint „próbaházasság” gyakorlatilag ezt jelentette. Az ifjú hölgy közben már negyvenéves lett, de megőrizte fiatalos külsejét. Apja révén szép lakást, majd előnyös pedagógiai állást is kapott. Gyermeket szeretne, de ahhoz még meg kell találnia „az igazit”.

A próbaházasság választottja pedig telefonjaival tovább ostromolja. Vacsoráznak együtt. Vezesse be őt a jobb társaságba. Engedje meg, hogy elírja bánatát nála, és elpanaszolja neki a problémáit. Házasságról persze nem tesz említést. Pedig ez a házastársakra tartoznék. A volt „menyasszonyát” viszont lefogalná. De meddig? És milyen címen? Mért sérelmezi más férfival való ismerkedését, ha egyszer szakítottak? Száználmas alak! Hiába mondja neki a már külfölvált választottja: „Döntsd el végre, mit akarsz, túl a negyvenen!” S ez az, amit a jelek szerint ő már nem képes megtenni. Az évek pedig múlnak és múlnak. A hölgy újra megalapozta egzisztenciáját. De azt a tanácsot kapta lelkiatyájától, hogy vessen véget ennek a hiábavaló, elvetélt kapcsolatnak. Mondja meg a magát elkötelezni nem tudó férfit: „Ebből elég volt. Házasságot akarok és gyerekeket. Öt évet elvetted az életemből. Még mennyit akarsz?” Végül is nem lehet hatvanéves korig próbaházasságban élni.

Volt idő, amikor engem is elért a megkísértés, hogy az előzetes tapasztalat talán használna a házasság stabilitásának. Ma már egyre jobban értékelem az Egyház bölcsességét, kétezer éves tapasztalatát, s a lelkiatyai szerepét a házasságra való felkészítésben, de utána is. És már világosan látom, mi az önző élvezetembereket kitenyészítő társadalmi destruktó.

Boda László

SPANYOLORSZÁGBAN JÁRT A SZENTATYA

XVI. Benedek pápa november 6-án, szombaton fél tizenkétkor érkezett meg a legnyugatibb spanyolországi tartomány, Galicia székhelyére, Santiago de Compostelába. Találkozott a spanyol trónörökös párral, Filóp trónörökös herceggel és Letiziával, majd látogatást tett a Szent Jakab-székesegyházban, és délután szentmisét celebrált szabadtéren. A székesegyházba érkezve az Oltárszentségkápolnában tartott szentségimádás után a katedrális Dicsőség-kapujából üdvözölte az Obradoiro térre érkezett zarándokokat, majd Szent Jakab apostol sírjához ment, ahol csöndes imába merült, és a hagyományok megfelelően átölelte Szent Jakab mellszobrát. „Amikor átöleltem Jakab szobrát, az Egyház minden gyermekeért, tagjáért imádkoztam. Isten mindannyiunkat átölel és átölel szeretete által. Az Egyház Isten áttörésének minden erejével az embert kívánja szolgálni, továbbá az igazságot és a szabadságot” – hangsúlyozta a helyi főpásztor szavait követő beszédében.

A hagyományok megfelelően a Santiago de Compostelába tartó repülőúton a Szentatya válaszolt a kísértétekben lévő újságírók kérdéseire. Hangsúlyozta, hogy az ütköztetés helyett a hit és a modern élet egyesítésére van szükség. Többek között elmondta: a hit alapvetően azt jelenti, hogy állandóan Isten felé zarándokolunk. Szükség van arra, hogy kilépjünk a mindennapokból, az utilitarizmus világából. A zarándoklat nemcsak azt jelképezi, hogy saját magunkból kilépve egy nálunk magasabb rendű Lény felé haladunk, hanem azt is, hogy közösen tesszük meg az utat.

Az egyik újságíró kérdése, hogy mi a jelentősége a XXI. század elején a Sagrada Família-templom felszentelésének, a pápa kifejtette, hogy a templom jel korunk számára is; Gaudi beilleszkedett művészetével a székesegyházak nagy hagyományába, de teljesen új szemléletével meg is újította azt. Gaudi célja három volt: a templomban a természet, a Szentírás és a liturgia egységét

kívánna megteremtteni. Végül: ez a templom arra is felhívja a figyelmet, hogy rendkívül időszerű a család megújulása.

Fontos a hit és a művészet közötti kapcsolat is, mert az értelem célja az igazság, ami a szépségben fejeződik ki. A művészetekben kifejeződött Isten üdvözítő műve. Az Egyház évszázadokon át a művészetek anyja volt; meg kell tenni mindent, hogy a hit ma is hiteles művészetben fejeződjék ki.

November 7-én, vasárnap reggel a barcelonai Sagrada Família-templom múzeumi termében találkozott a királyi párral, majd szentmise keretében felszentelte a Gaudi tervezte világhírű katedrális. Ezt követően meglátogatót egy fogyatékos gyermekekkel foglalkozó barcelonai intézményt. Az intézetet, amely autista, epilepsziás, személyiségzavarral küzdő gyermekeket gondoz, 1892-ben Carmen González Ramos ferences szerzetesnő alapította, akit 2007-ben avattak boldoggá. Vasárnap este a katalán fővárosban került sor a búcsúszertartásra. **MK**

IMASZÁNDÉKOK

Decemberre

Általános szándék: Hogy a szenvedés megtapasztalása alkalom legyen arra, hogy megértsünk olyan kellemtelen és fájdalmas helyzeteket, amelyekben magányos emberek, betegek és öregek vergődnek, és mindnyájunkat arra ösztönözzön, hogy nagylelkűen segítségükre siessünk.

Sok ember számára a szerencsétlenség és szenvedés megtapasztalása nagy rejtejt, főleg ha javulásra nincs semmi kilátás. „Részölgáltam erre? Hogy engedheti meg Isten?”

2008. augusztus 6-án egy apostoli látogatása során a pápa találkozott Bolzano-Bressanone papságával. Guglielmo Fusaro 42 éves pápát elmondta, hogy 1992-ben, szentelése után három hónappal sclerosis multiplex hatalmasodott el rajta. Mély benyomást tett rá II. János Pál évekkel át a világ előtt viselt, egyre súlyosbodó betegsége. Mit tud XVI. Benedek mondani neki és sorstársainak? Lásuk a pápa néhány reflexióját.

„Számomra II. János Pál pápaságának mindkét része egyenlően fontos. Első részében a hit hőseneként: hihetetlen bátorsággal, rendkívüli erővel, a hit és tisztálátás nagy örömeivel vitte az evangéliumi üzenetet a föld minden hátráig. „Szenvedésének alázatos tanúságtételével pápaságának utolsó éve nem kevésbé voltak fontosak; ahogy szemünk láttára vitte az Úr keresztjét, és valóra váltotta szavait: »Kövess engem, hordozd velem a keresztet, járd nyomomban!» Ekkora alázattal és türelemmel, amellyel elfogadta testének leépülését és növekvő beszédképtelenségét – ő, aki a szavak mestere volt –, láthatóan megmutatta azt a mély igazságot, hogy az Úr keresztjével, szenvedésével – szeretetének végső aktusával – váltott meg. Megmutatta, hogy a szenvedés nem csupán egy »nem«, hanem negatív, valaminek a hiánya, hanem pozitív valóság... megváltó erő, a szeretet ereje, nem kevésbé hatalmas, mint azok a nagy tettek, amelyek pápasága első részében végebevitt.”

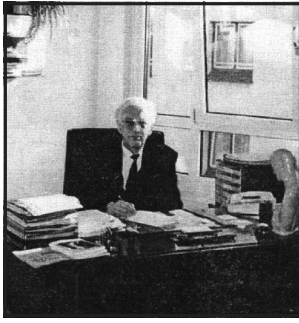
„Mindkét szempontot megtaláljuk az Úr Jézus életében. Első részében Isten Királyságának örömét tanúsítja, átadja ajándékait az embereknek; a második részében aztán belemerül a szenvedésbe, a kereszten elhangzó utolsó kiáltásáig. Isten módon megtanított arra, ki az Isten: Isten a szeretet, és azonosulva emberi lényeként viselt szenvedéseinkkel, karjába vesz minket, és belemerít az ő szeretetébe. Számunkra ez a szeretet a megváltás, a megtisztulás és az újjászületés furdója.”

„Mindnyájunknak meg kell tanulnunk még inkább egy olyan világban, amely a tevékenységet, a fiatalosgot isteníti, azt, hogy ifjak, erősek és szépek vagyunk, sikerül nagy dolgokat tennünk – megtanulnunk annak a szeretetének az igazságát, amely szenvedéssé válik, így vált meg minket, és egyesít Istenel, aki a Szeretet.”

„Szereték köszönetet mondani mindenkinek, aki elfogadja a szenvedést, aki szenved az Úrral, és mindenkit arra bátorítja, hogy szívünk nyíljk meg a szenvedők és az idősek felé; értsük meg, hogy az ő szenvedésük az emberiség számára a megújulás forrása, amely szeretetet terem bennünk, és egyesít az Úrral.”

„Végül is: szenvedni mindig nehéz... Igazi szenvedésben egyre nehezebb, hogy igazán kapcsolatban maradjunk az Úrral, és megőrizzük képességünket a szenvedő Úrral való egységre. Imádkozunk tehát mindenkiért, aki szenved, és mindenkiért, aki megpróbál megtenni, hogy segítse őket, mindvégig mutassuk meg hálánkat szenvedésükért, és amennyire tudunk, legyünk közel hozzájuk.”

(Folytatás a 4. oldalon)

Müncheni irodájában, 1993-ban
(Fotó: Keresztény Élet archívum)

ELHUNYT FEJŐS OTTÓ

74 éves korában, november 7-én, pap-pá szentelése után 46 évvel Tordason elhunyt Fejős Ottó ny. németországi magyar főlelkész, az Életünk egykori szerkesztője. Temetését a budapesti Farkasréti temetőben tartották december 2-án délután fél 1-kor.

Fejős Ottó 1936. június 16-án született Budapesten. Nyolcévesen elvesztette édesapját, 14 éves korában közműves szakmát tanult, a szakmában segédlevelet szerzett, majd a napi munka mellett, esti tagozaton elvégezte a gimnázium 6. és 7. osztályát. 1957. januárban Jugoszláviába menekült, majd Svédországba került, ahol felvételt nyert a „magyar gimnáziumba”, de innen hamarosan eltanácsolták csekély nyelvtudása miatt. Így került Ausztriába, ahol aztán érettségi bizonyítványt szerzett Iselsbergben.

1959-től 1964-ig teológiai tanulmányait a bécsi egyetemen végezte, és a Pázmányon növendék volt. Franz König bíboros, érsek szentelte pappá 1964. június 29-én a Stephansdomban az Esztergomi Főegyházmezeje szolgálatára. Több mint tíz éven át lelkipásztor a Bécsi Főegyházmezejében, előbb többfelé káplán, majd 1970-ben lett plébános, miután a Bécsi Főegyházmezejébe inkardinálták, közben, 1968-ban, az osztrák állampolgárságot is megszerezte.

Lelkipásztori állomásai: káplánként szolgált 1964 szeptemberétől 1966 augusztusáig Gross-Russbachban; 1966-tól 1969-ig Himbergben és 1969-től 1970-ig Bécsben (Alt-Simmering). Plébános volt 1970-től 1975-ig Markgrafneusiedlben, majd Mindszenty József bíboros kérésére és König bíboros engedélyével 1975. március 6-tól a magyarok lelkesze lett Stuttgartban, míg 1986 áprilisától lennti magyar másodlelkési (vicarius parocialis) kinevezést kapott, a rosenheimi és dachaui magyar hívek lelkipásztorává lett, és átvette az Életünk szerkesztését Münchenben. A Német Püspöki Konferencia 1986. szeptember 22–25-i őszi füldei ülésén hozott határozata alapján, 1986. október 9-től a Német Püspöki Konferencia magyar delegátusa (főlelkésze) lett Németországban, Valentiny Géza ap. protonotárius utódaként. Saját kérésére, 1987. december 1-től állandó jellegű lelkipásztori kisegítővé nevezték ki a müncheni Magyar Katolikus Misszió (vicarius parocialis) joghatósággal).

Fejős Ottó 2001. december 31-ig látta el főlelkési hivatalát és az Életünk szerkesztését, amikor is korára való tekintettel nyugdíjba vonult és Budapestre költözött, ahol visszavonultságban élt, és egyre fokozódó gyengeségeivel küszködött haláláig.

Két versesköteje jelent meg: *Megkövesedtek* (Molnár Nyomda, München, 1984, (Folytatás a 6. oldalon)

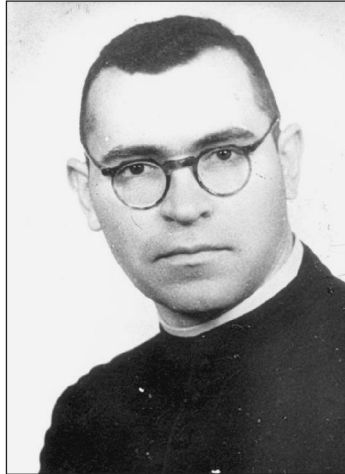
BOLDOG BOGDÁNYFY SZILÁRD ÉLETE

Bogdánffy Szilárd 1911. február 21-én született a Torontál vármegyei Feketetőn (Crna Bara, ma Szerbia területén). Édesapja, az örmény nemesi származású Bogdánffy Ignác a falu tanítója volt, édesanyja Weleby Aranka. Tanulmányait Torontálkeresztessen (Cruceeni, Románia), édesapja új állomás helyén kezdte meg, majd a temesvári Piarista Főgimnáziumban folytatta, ahol 1929-ben érettségizett.

Még 1929 nyarán sikeresen jelentkezett a nagyváradi Teológiai Akadémiára, és már tanulmányai első két évében kivívta a szeminárium tanári karának osztatlan elismerését. Az „in omnium laudabilis”-ként jellemzett és tanári pályára szánt fiatal növendéket előjárói a budapesti Központi Papnevelő Intézetbe küldték, ahol olyan kiváló tanároktól tanulhatott, mint Mihályfi Ákos, a modern lelkipásztorkodástan teoretikusa, Pataky Arnold egyháztörténész, Tóth Tihamér, a kor valláserkölcsei nevelésének megalapozója, vagy Schütz Antal, a 20. század legjelesebbnek tartott teológusa. Budapesti professzorai hamarosan felfigyeltek a nemcsak „buzgalmáról és szerénységéről”, hanem „komoly lelki életéről és elmélyült biblikus érdeklődéséről” is tanúságot tevő fiatal teológusra.

Tanulmányai befejezését és a kisebb rendek felvételét követően 1934 nyarán visszatért Nagyváradra, ahol június 29-én Fiedler István püspök pap-pá szentelése az újonnan épített váradóssi Lisieux-i Szent Teréz-plébániatemplomban. Életének következőkét másfél évtizedét a katolikus ifjúság oktatásának és lelki nevelésének szentelte. Felszentelésének évében püspöke a szatmári papnevelőbe helyezte helyettes tanárnak és tanulmányi felügyelőnek. Egy évvel később hittanári kinevezést kapott a nagyváradi Gojdu Liceumba, párhuzamosan pedig a helyi püspöki konviktus, a Szent József Intézet tanulmányi felügyelője és lelki vezetője lett. Három évvel később az Orsolya-rend Ta-

nítóképző Intézetének hittanári és lelkesítő teendőit is felvállalta. Ezzel gyakorlatilag a nagyváradi katolikus diákság zömének szellemi és lelki gyarapodását irányította, beleértve a város területén szétszórta tanuló, és a Szent József Intézetben elhelyezett váradi kisseminaristákat is.

Bogdánffy Szilárd egy korabeli felvételen

A tanulóifjúság körében hamar népszerűvé vált fiatal papot 1939 novemberében a román hatóságok a Rongyos Garda szervezésében való részvétel koholt vádjával letartóztatták, megkínózták, majd állampolgárságától megfosztva kitoloncolták Magyarországra. Itt kilenc hónapon át a Ranolder Intézet hitoktatójaként és spirituálisaként működött, majd a magyar hadsereget követve 1940 szeptemberében visszatért Nagyváradra, ahol előjárói megbízásából a szeminárium lelki vezetője és az erkölcstan tanára lett. Mindeközben 1936 és 1943 között több alkalommal is szigorlatot tett a budapesti Pázmány Péter Egyetem Hittu-

dományi Karán, majd 1943-ban megvédte A szinoptikus apokalipszis című doktori értekezését.

A második világháború vége felé a szemináriumi katedrja mellett Bogdánffy Szilárd a nagyváradi katolikus középiskolai oktatás újraindításán dolgozott. Részt vett a Premontrei Gimnázium és az Orsolya-rendi leánygimnázium újjászervezésében. A háborúban elhurcolt tanárok helyett 1945 és 1947 között nemcsak hittant, de szükség esetén latint, franciát és matematikát is tanított. 1945 őszén az Orsolya-rend lelki vezető nélkül maradt növendékei számára pápai jóváhagyással megalapította a Merici Szent Angéla harmadrendet.

1947 tavaszán Scheffler János püspök kérésére tanári működését félbeszakítva Szatmárra költözött, ahol tanácsosi és püspöki titkári minőségben a püspöki aula sokoldalú és nélkülözhetetlen tagja lett. A papnevelő 1948. évi államosítását követően a papi utánpótlás biztosítására Felsőbányán és Színfaluban titkos szemináriumot szervezett.

János püspök bizalmasaként 1947-től Bogdánffy Szilárd lett a Szatmári és Váradai Egyházmegek, valamint a bukaresti apostoli nunciátúra összekötője. A kommunista Romániában egyre fokozódó keresztényüldözés közepette Gerald P. O'Hara nunciátúra régens 1949. február 14-én titkos püspökké szentelte. A román állambiztonsági szervek alig két hónappal később, 1949. április 5-én letartóztatták. Négy éven keresztül minden jogal nélkül tartották fogva és kínozták a korszak rettegett börtöneiben (Jilava, Capul Midia, Máramarossziget). Concepció perére csak 1953 áprilisában került sor, amelynek során 12 év kényszermunkára ítélték. Bár családjának és ügyvédjének sikerült elérnie az ítélet megsemmisítését, még perének újratárgyalása előtt, 1953. október 2-án a nagyenyedi börtönben belehalt az elszennvedett kínzásokba. (Nagyváradi Egyházmege honlapja)

BOLDOGGÁAVATÁS...

(Folytatás az 1. oldalról)

– Bogdánffy Szilárd vértanú püspök boldogáavatása megtörtént az évtizedek hallgatásának csendjében, a liturgia fenségével és titokzatos erejével indítja el azok hosszú sorának nyilvános tiszteletét, akik vértanúként vagy hitvallóként szenvedés árán is helytálltak Krisztus és az Egyház igazságáért.

„Mit tanít nekünk, mai katolikusoknak, itt, Közép-Kelet-Európában Boldog Bogdánffy Szilárd személyisége és vértanúsága? – tette fel a kérdést a bíboros. – Tanítja, hogy minden mártíriumnak van előtörténete. A szorgalmas diák, a

minden egyházi megbízatását szívesen elvállaló papnövendék és fiatal pap, aki nem bizakodik el, nem könnyelműsködik, nem lázad fel a rá záporozó sokféle feladat ellen, amit egyidejűleg kell betöltenie – ő az, aki a kegyelem rendjében lassan megéri a vértanúságra.” Kifejtette: „Bogdánffy Szilárdot 1949. február 14-én a bukaresti nunciátúra épületében még püspökké szentelhettk. Nem sokat vártott magára a hatóságok válasza. Nagyváradon már várták a hazaérkező új főpásztort. Másfél hónappal püspökké szentelése után, 1949. április 5-én már letartóztatták. Különböző börtönökben kegyetlen kínzásokat szenvedett. Kőbányában, olombányában dolgozott, akárcsak az ókeresztény kor vértanúi. Mintha

a konstantini egyházbeke utáni hosszú korszak alkonyát jeleznék ezek az ijesztően hasonló jelenségek is.

De milyen lélekkel viselte Szilárd püspök a szenvedést? Egyáltalán: miért kellett szenvednie? Ahogy egyik kínzója gúnyolódva kérdezte: »Még most is kintartasz a pápa melletti hűségben?« Ez volt hát az ok: a Krisztushoz, az Egyházhoz, a pápához való hűsége ragaszkodás, amiért nagylelkű szeretettel vállalta a halált is! – mondta Erdő Péter bíboros, aki szerint „Szilárd püspök vértanúsága a remény forrása számunkra. Szenvetésével és halálával igazolta, hogy olyan öröme, olyan boldogságra kaptunk hivatást, ami nagyobb, mint ez a földi élet.” □

Békéscsaba megyéspüspök megkéri Angelo Amato bíborost, hogy hirdesse ki a boldogáavatási dekrétumot

Akik nem fértek be a székesegyházba, azok a püspöki palota kertjében óriás kivetítőről követhették az eseményeket

Gyermeknek

MIT ÜNNEPLÜNK KARÁCSONYKOR?

Egy tanárnő december elején az osztályában megkérdezte a gyerekeket: „Meg tudja-e valaki mondani, minek az ünnepe karácsony?” A nagyon könnyűnek tűnő kérdésre szinte mindenki jelentkezett. „Karácsony a szeretet ünnepe” – jött az első válasz. „A családok ünnepe” – mondták többen is. Volt, aki az ajándékozás ünnepeként nevezte a karácsonyt, s csak az ötödik jelentkező adta meg a tökéletes feleletet: „Karácsony Jézus Krisztus születésének ünnepe!”

Bizony a sok vásárlás és előkészület során éppen a lényegről feledkezünk meg. Mert fontos, hogy legyenek olyan időszakai az évnak, amikor a szülők nem mennek dolgozni, a gyerekek szünetet kapnak az iskolában, s néhány napig együtt vannak, sokat beszélgetnek, társasjátékokat játszanak. Az is fontos, hogy ajándékainkkal örömet szerezzünk egymásnak – persze itt nem a drágaság a lé-

nyeg, hanem az ötletesség, és az őszinte szeretet. De mindezek olyanok, mint egy ünnepi ebédnél a hús mellett a köret.

Jézus azért született a világra, mert nagyon szeret minket. Azt akarta, hogy eljuthassunk az Ő országába, ahol – gondok és problémák nélkül – örökké boldogságban élhetünk. Karácsony napjaiban te is figyelj arra, hogy örömet szerezz másoknak. Fogadd meg, hogy egy-két napig nem ülsz le az internet és a televízió elé, hanem többet beszélgetsz szüleiddel, testvéreiddel. Meglátogasd azokat, akik magányosok, kedvesebb, türelmesebb leszel azokkal is, akik néha idegesítenek.

Ha pedig szenteste, a karácsonyfán meggyújtjátok a gyertyát (vagy az izzókat), akkor ne az legyen az első, hogy rohanna elkezditek az ajándékokat kicsomagolni! Előbb imádkozzatok, énekeljétek néhány percig, s adjatok hálát szüleitekkel együtt mindenért. **Erzsébet néni**

Fiataloknak

URAM, NEM VAGYOK MÉLTÓ...

Advent, a csend, az áhítat ideje? Tudjuk, messzemenő nem így van...

De nem szeretném a már ilyenkor szokásos panaszadatot növelni, a körülöttünk zajló ünnepi készülést látván. Szándékosan, néhány gondolat erejéig, az én készülődéssel, várakozással szeretnék foglalkozni: Mit várok én el ettől az adventtől? Számítok egyáltalán valami újra, másra, a megszokottól eltérő élményre, eseményre?

A kafarnaumi százados történetét olvasva (Mt 8,5-11) egy érdekesnek tűnő gondolat jutott eszembe... Jézus megdicsérelte ezt a pogány embert szavai, hite miatt. Mit, miben hitt ez az ember?

Nagyon nagy a valószínűsége, hogy idegenként nem sokat tudott a zsidóság hitéről, vallásosságáról.

A mózsi törvényeket sem valószínű, hogy ismeri. Az ő hite egy mély, alapvető, egész életét kitöltő hit. Meg van győződve arról, hogy Jézus meg tudja gyó-

gyítani szolgáját. Elég csak egy szó, semmi több, csak egy isteni szó, s kérése teljesül. Jézus csodálkozásait nem az váltja ki, hogy mit kér ez az ember, hanem az, ahogyan kéri. Az bizalom, ami minden mondatában kifejezésre jut, az, ami végül is elnyeri jutalmát...

A hívó ember ebből és az ilyen bizalomból, Istenre való ráhagyatkozásból él. Mint ez a pogány százados: az ő hitének mércéje saját tapasztalata, egész életét kitöltő szolgálata. Az adott parancs, csak egy szó, s a parancs teljesítése. S ez Jézusnál sem lehet másként.

Mit várok az Istentől, adventtől, a karácsonyi ünnepektől? Bizhatom abban, hogy Ő nyitott minden kérésem, kérdésem felé. Bizhatom jóságában, irgalmaságában, hatalmában, amivel lehajol minden hozzáfördülő emberhez. Ez a kafarnaumi százados hitének a „logikája”. Legyen ez az enyém is.

Pál atya

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

Missziós szándék: Hogy a föld népei megnyissák ajtókat Krisztusnak és Evangéliumának, a béke, a testvériség és az igazságosság örömhírének.

Beiktatásának napján, 1978. október 22-én II. János Pál így szólt a világhoz: „Nyissátok meg az ajtókat Krisztusnak!” „Ne féljétek, testvéreim, örömmel köszönteni Krisztust és az ő uralmát!” 2002. március 27-én még pontosított: nyissuk meg az ajtókat „a sajtóban, a rádióban, a televízióban, az interneten”.

A pápa szavaihoz kapcsoljuk egy nem vallásos jellegű megnyilatkozást. Oscar Arias (aki 1987-ben béke Nobel-díjat kapott) Costa Rica elnökeként 2009 áprilisában mondta Latin-Amerika elnökeinek összejövetelén: „A gazdag világ miért ne adhatna százezer-millió dollárt, hogy enyhítse a világnépesség 80 %-ának szegénységét egy olyan bolygón, amelyen kétezer-ötszáz-millió olyan ember él, akinek napi bevételét két dollár, és amely bolygó másfelől háromszor annyit (egybillió-háromszáz-ezer-millió dollárt) költ fegyverekre és katonákra?” Maga Latin-Amerika „ötvétezer-millió dollárt pazarol fegyverekre és katonákra”. „Ellenségünk az egyenlőtlenség, a nevelés hiánya, az iras-tudatlanság; az, amit nem népiünk egészsé-

gére költünk; az, hogy nem teremtjük meg az infrastruktúrákat: utakat, országutakat, kikötőket, repülőtereket; az az egyenlőtlenség, amely szegényünkre válik; az, amit megteremt a tény, hogy fiainkat és leányaikat nem neveljük.”

A 2008-as béke világnapra írta XVI. Benedek pápa: „Az Egyház, amely »az Istennel való közösségnek és az egész emberi nem egységének jele és eszköze«, továbbra is felkínálja hozzájárulását ahhoz, hogy az igazságtalanságok és félreértések megoldódjanak, és ez nagyobb békéhez és közösségvállaláshoz vezessen.”

Nagy Ferenc SJ

A PÁRBESZÉD...

(Folytatás az 1. oldalról)

Bogdan Tătaru-Cuzaban a pápához intézett köszöntésében megállapította: Romániában az ortodox hagyományok mellett jelen van a Római Katolikus Egyház és a görög katolikusok öröksége, amely alapvetően hozzájárul az ország szellemi és kulturális gazdagságához. Románia bizánci és latin hagyományával a párbeszéd, az egyházak közötti testvériség kiáltásos helye, az Európa alapjait képező fontos értékek védelmezője.

(Vatikáni Rádió)

ÉLETSZENTSÉG 18 ÉVESEN

Chiara Luce Badano (1971–1990)

Rómában szeptember 25-én boldoggá avattak egy olasz lányt, aki csupán 18 éves volt, amikor Isten magához szőlfította. Az alábbiakban részleteket olvashatunk Chiara Luce Badano-ról azok elbeszélésében, akik közel voltak hozzá, és együtt éltek át vele életének meghatározó pillanatait.

Lucia, egy akkori barátja így mesél gyerekkori közös éveikről: „Sokat játszottunk és rengeteg mókát találtunk ki. Chiara csupa élet volt, csupa frissesség, egy kicsit bolondos kislány és nagyon kedves játszótárs. Mindenkinél elmondta az örömet, és mindig mosolygott: a tisztaság sosem tűnt el a tekintetéből. Az életkedv volt a legfőbb értékelt tulajdonsága.”

zusom, azt szeretném, hogy otthon haljak meg. A fülebe sügtam, hogy el kell indulni. Beleegyezett, de útközben egyetlen szót sem ejtett ki a száján, és rettenetesen szenvedett, testileg-lelkileg. A kórházban kapujában az orvosok, akik nagyon-nagyon szerették, már készenlétben várták a vérátömlesztéssel. Megértettük, hogy az utazás alatt el is vesztették volna.”

Másnap, szenteste délutánján látogatta meg a kórházi osztályt Saldirini bitoros, torinói érsek. Megpillantja Chiara arcát, belép a szobába, és azt mondja neki: „Csodálatos fény árad a tekintetéből. Hogy csinád?” És ő, egy pillanatnyi habozás után, ami a féltékenységéből is adódik, így válaszol: „Megpróbálok szeretni Jézust”.

Ugyanazon a napon egy asszony, ennek a torinói kórháznak az alkalmazottja, mely egzisztenciális válságba került: hogyan létezhet Isten, ha a kórházban gyerekek halnak meg rákban? Míg édesanyja lemege a büfébe, a hölgy leül Chiara mellé. Nem tudja, miről beszélgetnek. De a beszélgetés végén az asszony azt mondja, hogy ez volt élete legszebb karácsonya. „Mindannyiunk számára az volt” – erősíti meg az édesapa.

Édesanyja meséli: „Dr. Bach a kemoterápia előtt azt mondja neki: »Figyelj, adok egy tanácsot, hogy ne kelljen szenvedned majd attól, hogy mindig egy csomó haj maradjon a kezeden. Ha rám hallgatsz, már most levágatod nullásgéppel a hajad. Ez biztos, hogy nagyon fájdalmas lesz, de aztán többet nem törödsz vele.« A második kezelés utáni nap Chiara egy marok hajjal jön ki a fürdőszobából, és azt mondja: »Azt hittem, hogy később kezd majd hullani a hajam, de nem, nézd anya, már milyen sok kihullott. Anya, azt fogom tenni, amit dr. Bach tanácsolt.« Lementünk a sögömörhöz, aki fodrász; levágta kopaszra a haját, ott volt az egész a földön, aztán feljöttünk, és a tükrőbe nézett. »Tudod anya, minden hajtincsnél, ami a földre hullott, azt mondtam: Neked, Jézus.«

Magyar Kurír

A JÁSZOL...

(Folytatás az 1. oldalról)

Az az ember, aki – ha rá volna bízva – még az Úr imájából is csak ennyit hagyna meg: „Mi Atyánk, ki a mennyben vagy, add meg nekünk a mindennapi kenyerünket és szabadíts meg a gonosztól!” De azt már nem, hogy szenteltesse meg az ő neve, legyen meg akarata, jöjjön el az ő országa, s azt, hogy megbocsátunk, hogy nekünk is megbocsásanak.

Karácsony az imádás ünnepe. Betlehem az imádás iskolája. A jászol előtt leboruló ember most van igazán a „saját helyén és a saját pozíciójában”. Végsőségének alázatos tudatában a Végtelen előtt, a maga körül szüntelen rendetlenséget kavaró lény a Káoszról rendet teremtő Alkotó előtt, az igazságot kereső elme a megtestesült Igazság előtt, s az igazságtalanságok miatt szenvedő szív az igazságot osztó Bíró előtt, a földi halálra ítélt halandó az örök élet kegyelmét

osztó király előtt, az útkereső vándor az Útjelző előtt.

Mindez oly magasnak, oly elérhetetlennek és megközelíthetetlennek látszana, ha Isten szeretete el nem tünteti a véges és végtelen, az egészen kicsiny és egészen nagy közötti távolságokat azzal, hogy egy tehetetlen kisdada alakjában lép közénk egyenesen a mindenség trónusáról.

Boruljunk le hát előtte, imádjuk Őt és imádkozzunk! Imádkozzunk együtt és énekeljünk együtt, hiszen az Istent dicsérelő énekszó is betlehemi fogantatás. Énekeltek az angyalok, és ének fakadt az egyszerű pásztorok ajkán ily hallatlan dolog láttán. S az az ének végigzengi a századokat: „Dicsőség mennyben az Istennek, és békeesség a földön a jóakarú emberekben.”

Ebben az énekből küldjük el üzenetünket azokhoz is, akik még nem találtak el a betlehemi jászolhoz, s akikkel együtt akarunk tevékeny, alkotó, együtt munkálkodó építői lenni az emberiség testvéri világának. □

Floridai levél

NAGYASSZONYOK

Időben és térben nagyon messze áll egymástól a két nagyasszony. Jó száz év és az Atlanti-óceán firkadott közéjük. De akkor miért kerül mégis egymás mellé a 17. században élt borosjenői Bornemisza Anna, Erdély fejedelme, I. Apafi Mihály, és a 18. századi Mrs. Martha Washington, az USA első elnökének, George Washingtonnak felesége? (Akkoriban elég volt a „Mrs.” megjelölés. Az elnökfeleségek csak később léptek elő First Ladykké.) Hogy a két nagyasszony együtt szerepel, azt több közös vonás, tény indokolja. Először is mindketten – egyéniségüknek megfelelően – férjük mellé álltak a hazájuk függetlenségéért vívott harcokban.

A határozott Bornemisza Anna erősen befolyásolta bizonytalankodó férjét a török és a Habsburgok közötti függetlensége helyreállításáért küzdő Erdély ügyében. Martha Washington a háttérben maradt, de mint feleség, anya és háziasszony kiállt erős egyéniségű férje mellett az angol uralom elleni küzdelmekben.

Van azonban egy kékésebb terület, ahol a két asszony tevékenysége találkozik. Ez pedig a jó háziasszony „harctere”, a főzésnek, szakácskodásnak, vendéglátásnak a politikai, diplomáciai életben is fontos, nem lebecsülendő művészete. A felséges illatok korából mindkét nagy hírű vendéglátótól maradtak reánk írásos bizonyítékok. Egyik a fejedelemasszony nevével viselő Bornemisza Anna Szakácskönyve, másik az elnök feleségére utaló Martha Washington Cook Book. Hogy a két kötet mögött megbújik egy kis huncutság, az csak érdekesebbé teszi a ma is népszerű dokumentumokat. Egyik sem a névadó eredeti munkája.

Bornemisza Annáé fordítás. A mainzi választófejedelem jeles udvari szakácsa, Marcus Rumpolt gyűjtését (1581) az Apafi Mihály udvaránál szolgáló Keszei János fordította le 1680-ban.

Martha Washingtoné jóval rövidebb múltra tekint vissza. Korán elhunyt első férjének az anyja, Frances Parke Custis jegyezte le és adta ajándékba fiatal menyének. A szép kézírásos, tanácsokkal teli munka több mint ötven éven át segítette a Mount Vernon-i birtok úrnőjének, illetve az USA első elnöke feleségének. (Korkep: Martha Mount Vernon-i kelengyéjét 150 rabszolga gazdagította...) Érdekes, hogy mindkét nagyasszony „vigyázó szemét” külföldre vetette. Erdélyben, a magyar étek mellett nagy divatja volt a német, spanyol, olasz és francia kiválóságoknak, míg Martha keletről várta a segítséget, főleg a francia ötleteket.

Mondják, a régi Angliában szegényes volt a vendéglátás, ha a vendéget nem tömték meg pukkadásig. Nos, ez a szabály állhatott mindkét esetben, bár Bornemisza Anna asztalánál, mind hüsevő, mind bőjti napokon csak három fogást szolgáltak fel. Igaz, az első fogás 27, a második 30, a harmadik 28 különféle ételből állt. A jól elkészített macskamajomtól (mormota), a tengerinyúl (hal) át a tengeriszőlő (egres) levélvel ízesített zöld békájig.

De Martha Washington is szeretett kitenni magát. Bár nála csak két fogást említenek, ezek viszont annyi különféle ételből álltak, hogy roskadt tőlük a hatalmas asztal. (Az egy fogást alkotó valamennyi ételt egyszerre vitték be.) Lehet, még Erdélyben sem bánták volna az osztrigával tölött kappant, a narancsleves párolt birkanyakot, de nagyot néztek volna, hogy ropogós bőre nélkül jelenik meg a szopás malac, és a pórköt ortot bírigáló illatának alapanyaga nem más, mint a porban kapirgáló verebek csapata.

Bitskey Ella, Sarasota

ÜZBEGISZTÁNI KATOLIKUSOK

Taskent központjában szinte kimagaslik a lapos üzbég lakóházak tömegéből a neogótikus stílusban épült székesegyház. Az egykori kommunista pártvezető, Iszlám Karimov keménykezű uralma alatt álló Üzbegisztán lakossága – legalábbis a hivatalos

adatok szerint – mohamedán, de alighanem a diktatúra pállástolása végett a rendszer a zászlajára írta a vallási türelmet, amiről teljes elismeréssel nyilatkozik a kilenc egyházmegye élén álló Jezi Mazulevics érsek. Lengyel eredetű családból származik, az Üzbegisztánban élő katolikusok zömét ugyanis lengyelek alkotják. A XIX. században ugyanis a cári hatóságok előszeretettel száműzték a rebellis lengyeleket az orosz birodalom déli térségébe, kiváltképpen Taskentbe. Röviddel az első világháború kirobbanása előtt engedélyt kaptak a szentpétervári kormánytól székesegyház építésére. A közadakozásból finanszírozott, neogótikus stílusban tervezett templom 1917 őszén éppen a felszentelés előtt állt, amikor Oroszországban a bolshevikok vették át a hatalmat, és rövidesen betiltották a vallásgyakorlást. A taskenti katolikus székesegyház raktárrá alakították, és így több ezer kólostorral, kápolnával és templommal ellentétben elkerülte a lebontást. A

A taskenti Szent György-székesegyház

jetunói szétesésével ismét utat tört magának. Miután Gorbacsov meghirdette a glasznoszt, gomba módra nyíltak újabb és újabb templomok, az üzbegisztáni Ferganában pedig lengyel ferences rendi szerzetesek megalapították az akkor még szovjet tagköztársaság első katolikus egyházmegyéjét. Időközben számuk kilencre emelkedett, és Taskentben, az addigra függetlenné vált Üzbegisztán fővárosában elkészült a székesegyház is. Ezáltal perle szem a térségben élő lengyel származásúak adakozásából, hanem amerikai, német és vatikáni pénzalapokból. Még a

száz évvel korábban tervezett színes üvegablakokra, sőt orgonára is jutott, ami különös öröme szolgál Mazulevics érseknek, mert így a templomban gyakran tartanak orgonakoncertet, ami közvetve missziós célokat is szolgál, ugyanis az államvallású nyilvánított iszlám hit védelme érdekében az üzbég törvények tiltják az aktív hittérítést, viszont a hangversenyek révén fel tudja kelteni az érdeklődést a katolikus vallás iránt. A székesegyház alagsorában létesült zenetermet sok helyi fiatal látogatja, és boldogan tanul játszani a templomszeren vagy gitáron a diszkózenében is járatos Mazulevics érsektől. Többen a dobolás, xilofon- vagy gitárgyakorlás után feljönnek a templomba, hogy részt vegyenek a szentmisén is. A jelenleg hatszáz tagú taskenti katolikus egyházközség zömét azonban az üzbég fővárosban élő külföldiek, diplomaták, vendégmunkások alkotják. Az érsek vasárnapként három alkalommal tart szentmisét a székesegyházban: délelőtt oroszul majd angolul, délután pedig egy dél-koreai szerzetessel együtt koreai nyelven. Dolga vidéken is akad bőven, az iszlám építézet műremekeiről ismert Buharában rövidesen újabb templom felszentelésére készül.

Vincze András

ADVENTI ÚTKERESÉS
A LABIRINTUSBAN

Február elején migrációs elnökségi konferencián vettem részt az Esseni Egyházmegye tanulmányi központjában. Megérkezésem után lépten-nyomon „belebotlottam” a labirintus szimbólumába: a kápolnában és a parkoló melletti téren is labirintust alakítottak ki. A szobám asztalán álló szórólapról azt is megtudtam, hogy a nagy szabadtéri kivitelezés érdekében a helyi Katolikus Nőszövetség külön egyesületet alapított.

Kissé furcsának, de mégis érdekesnek tűnt a kezdeményezés, és eszembe jutott egy pár évvel ezelőtti keresztelői élményem, ahol már láttam ezt a szimbólumot. Akkor a templom főbejárata előtt kellett át lépkednünk a díszes kockákkal kirakott alkotást, ahonnan a keresztelő kápolnában át jut-

hattunk be a főhajóba. Hazatérve a konferenciáról igyekeztem rájönni e szimbólum keresztény jelentésére, melyet most ziversen megosztok önökkel.

Ha a labirintus szót halljuk vagy olvassuk, először talán egy bonyolult, mesterségesen kialakított útvesztőre gondolunk, melyben jól el lehet tévedni. Ugyanakkor próbatétel és művészet is, hogy a sok lehetőség irány közül megtaláljuk a kifelé vezető vagy a középre vivő utat.

Azó eredetét és jelentését kutatva első hallásra elmentmondásba ütközünk, mivel a labirintus és az útvesztő kifejezések között hasonlóágok és különbségek vannak. Röviden: egy labirintus lehet útvesztő, de egy útvesztő sohasem lehet klasszikus értelemben vett labirintus. A görög laby-

rinthos szót a rómaiak „labor intus”-nak fordították, amely belső munkát jelent. Így értelmezve, a szimbólum az ember nehézségekkel, akadályokkal teli életútját jelképezi. Egyszerre jelenti azt a kiismerhetetlen helyet, ahol az ember sokszor eltéved, átvitt értelemben elveszíti önmagát, de végül – ha saját útjára rátalál – célba ér.

Az ókori egyiptomi kultúrában a labirintusok főleg a mítoszok világában voltak jelen, ahol a testi-lelki halál, az újjászületés játszotta a főszerepet. A görög történetről, Hérodotosz *Históriái* című művében részletes leírást ad az egyiptomi Arsinoéban tett látogatásáról, ahol már szintén láttott ilyet. A rómaiaknál kiszakad a mítoszok világából, és csak díszítésül szolgál.

(Folytatás a 6. oldalon)

ÜDVÖZLETEK,
AJÁNDÉKOK,
MEGLEPETÉSEK

Először azt gondoltam, úgy tesztek, mint egy némely ismerősöm: csupán a hozzám érkező üdvözlőkre válaszolok. De aztán elszégyelltem magam. A szeretet nem adásvetél! Írnom kell mindenki-nek, akire gondolok – megkockáztatva azt is, hogy esetleg nem találok viszonzásra.

Az ünnepek elteltével többnyire még hetekig itt tornyosodnak íróasztalomra a karácsonyi jókívánságok. Örök nem is sejtjük, milyen becses lélektani tanulmányanyag! Mert nem mindegy, ki milyen levelezőlapot küld: aranypótló ragyogót, Jézuskását vagy olyant, amelyen csak egyetlen hívős szó kelletlenkedik: „auguri” (üdvölet). Az sem mindegy, hogy gondosan borítékba teszik, vagy csak amúgy meztelenül bízzák a nemzetközi postaszolgálat brutálisására a fénygallyas, gyertyás képet. Fontos a bélyeg, a bélyegző, s néha egy ide- vagy odaragasztott arany csillagocska szívmelegítő „pluszt” jelenthet.

Mindig óriási csodálattal adózom azoknak, akik egyetlen levelezőlappal (vagy könyvedikációval) szellemes, eredeti, velős szövegek képesek fogalmazni! Én – töredelmes bevallom – nem tartozom ezen zsenelisékek közé, s ügytelenségemben osztom az emberek kilencven százalékával.

Mert általában mit kívánnak? „Kellemes” karácsonyt (a vallásosak „áldásosat”, „kegyelemteljeset”) és „boldog”, esetleg „sikeres” újévet. A tömteletlen lap között alig akad olyan, amelyen az én egyéni életemre, problémáimra tennének célzást. Csak két személynék jutott például eszébe a jövővő munkámpontként három alkalommal tart szentmisét a székesegyházban: délelőtt oroszul majd angolul, délután pedig egy dél-koreai szerzetessel együtt koreai nyelven. Dolga vidéken is akad bőven, az iszlám építézet műremekeiről ismert Buharában rövidesen újabb templom felszentelésére készül.

Vincze András

Erősen nem szokványos, édeskés képet, hanem egy indiai kislány festette akvarellt küldött, amely „mementóként” most is itt van előttem. Nemcsak a távolból felém áramló szeretetre és megértésre emlékeztet, hanem arra is, hogy amíg mi itt karácsonyfát díszítünk, pszegősüdüket puffogatunk, szisabadságra és cifra farsangra készülődünk, valahol, a távolban éhező milliók sínylődnék, véres és esztelen háborúk áldozatai vándorolnak bizonytalan sorsuk felé. A jólétben lebzselők alig törődnek velük, alig gondolnak rájuk, rég „beleuntak”, „befelradtak” már a mások szenvedésébe. Ez emberi alaptermészet általában közömbös, részvétlen. A tömegek csak akkor lelkesednek föl, ha valami háttérben settenkedő erőnek – sokszor homályos célok érdekében – sikerül őket mozgásba lendítenie.

Na, de nem erről akartam írni, csak hirtelen elöntött a keserűség.

Karácsonyi lapok! Sokan azt mondják, hogy „üres formáság”, amelyet el kell vetni. Ha azonban jobban belegondolunk, a giccses képek és sablonos szövegek ellenére sem csupán az. Ismeretési körünk kiterjedt. Időnk egyre kevesebb. A levelezés (hacsak nem körlevelet sokszorosítunk, melyben mindenkinek egyöntetűen számolunk be életünk folyásáról) lassan teljesen lehetlenné válik, de egyszer egy évben mégis föl villan bennünk rökönök, barátaink képe. Legalább arra a pár percre, amíg a nevet, a címet leírjuk... Mennyi vergődő, sóvárgó gondolat bujlik meg néha egy-egy „boldog újévet” mögött!

(Folytatás a 7. oldalon)

MAGYAR LELKIPÁSZTOR VARSÓBAN

Az idei évben örvendetes változások történtek a lengyelországi magyar hitéletben. A varsói Szent István Plébánia, amely hosszabb ideje viseli a magyar szent király nevét, és járul hozzá a lengyel–magyar kapcsolatok elmélyüléséhez, egy Szent István-erekleryszületet kért és kapott a Magyar Katolikus Egyház főpásztorától.

A csontszilánkot magában foglaló, gyönyörű ötvösmunkájú monstranciát Gaál Endre esztergomi nagyprepost, Erdő Péter bíboros, érsek küldötte adta át Kazimierz Nycz bíboros, érseknek ünnepi szentmise során október 24-én Varsóban. Az eseményre a felvidéki Ipolybalog küldöttsége elhozta a Szent Koronának a település templomában őrzött hiteles másolatát, amellyel így az itt élő magyaroknak is lehetőségük volt közelebbről megismerkedni. A szentmisét Nycz bíboros, érsek celebrálta, koncelebránsok voltak: Gaál Endre nagyprepost, Mirosław Jaworski atya, a Szent István-templom plébánosa, György Ferenc atya, az imolybalogi Szent Miklós-templom plébánosa, valamint Nagy Gábor Emánuel atya, a Jeruzsálemi Monasztikus Testvéri Közösség szerzetesrend Varsóban szolgáló tagja.

Nagy Gábor Emánuel atyát ez alkalommal mutatta be személyesen a híveknek Nycz érsek, és bejelentette, hogy megbízta őt a magyar közösség lelkipásztori teendőinek ellátásával. (Emánuel atyát 1989-ben szentelték pappá Pozsonyban. A felvidéki Párkányban és környékén, Nagysallón, majd Bart községben volt plébános; ez év júliusától szolgál a rend tagjaként Varsóban.) Ennek keretében minden hónap első vasárnapján délután 4 órától a varsói Szent István-templomban (Varsó, ul. Czerniakowska 137) magyar nyelvű szentmisét celebrál. Az első magyar nyelvű szentmisére november 7-én került sor, melyen a Varsóban élő egy-kétszáz magyar katolikus hívő közül mintegy hatvanan vettek részt. A hívek között a fiatalabb korosztály is nagy arányban volt jelen. Emánuel atya lelkipásztori teendői keretében a „klasszikus” feladatok mellett (szentmisék celebrálása, szentségek kiszolgáltatása, gyónatás stb.) arra törekszik, hogy a lengyel–magyar vegyes házasságban élő magyar felhívőket és gyermekeiket legkisebb családi közösséggé formálja. Ahogy azt első varsói szentmiséjén hangsúlyozta, tevé-

Kazimierz Nycz bíboros, varsói érsek szentmiséje Szent István képe és erekleryje előtt

kenységével szeretne hozzájárulni ahhoz, hogy az itt élő honfitársainkban erősödjön az összetartozás érzése, az emberek odafigyeljenek egymásra, közös gondjaikkal és örömeikkel egyaránt osztozzanak. Fontos, hogy az erre való felkészítés már a gyermekkorban megkezdődjön: a Varsóban élő magyar gyermekek hétvégi iskolájában, e szememben, Emánuel atya kéthetente bibliaórárt tart. A jövőben a Szent István-templomban is gyakrabban kerül sor magyar vonatkozású, vallási jellegű rendezvényekre.

A lengyelországi magyarság létszáma ezer fő körül mozog, akiknek mintegy fele él a fővárosban és környékén. Magyar katolikus papok az elmúlt évtizedekben csak Krakóban és az ország déli részén szolgáltak, így a varsói magyarok hosszú ideig hiány voltak a lelkipásztori szolgálatnak. Szentmisére is legfeljebb évente egyszer, lengyel és magyar nyelven került sor. □

ADVENTI...

(Folytatás az 5. oldalról)

A középkori Európában a labirintus már minden esetben keresztény allegória: a bűnök, tévelygések közepette való bolyongás jelképe. A 12. század körül épült itáliai és franciaországi gótikus katedrálisok (Chartres, Amiens) padlózatára labirintusokat rajzoltak, amelyekben a zarándokoknak és vezeklőknek a bűnbánat jeleként sokszor térden kellett végighaladniuk. Később a barokk korban vallásos jelentése háttérbe szorult, és a székesegyházak helyett díszes, növényekkel teli kertekben fedezhetjük fel. A 20. században, a II. Vatikáni Zsinat után – az Egyház, mint Isten vándorló népe gondolat alapján – népszerű labirintusformák készültek a modern templomokban és környékén. Németországban elsőként a kölni St. Severin-templomban.

A Krisztus által megváltott ember az ő ígéreteinek megfelelően hosszú földi zarándokútján a mennyei haza felé tart, és a vándorlás közben keresi az Úrral való találkozást.

És most nézzük meg a labirintus keresztény jelentéstartalmát: Az a döntő különbség a labirintus és az útvesztő között, hogy a labirintus legrégebbi formája szerint csak egy úttal, egy bejáratral és

egy központi céllal rendelkezik. A kör és a kereszt a labirintusban egybeolvadnak. A közepén felfedezhető keresztvezet minden út. A kanyarulatok kitöltik az egész belső teret, az ide „belépő” minden bizonytalanság és keresés ellenére – ha kitart – biztosan középre jut.

Emberi életünk találó adventi szimbóluma mindez, hiszen mindannyian úton vagyunk a nagy cél, az Örök Haza felé, amelyet a labirintusban a kereszt jelképez. Életünk labirintusos útjain a távollás sokszor optikai csalódást okoz. Látjuk ugyan a célt, de gyakran eltávolodunk tőle, mert letérünk az útról, vagy meg-megállunk, és megkérdőzzük önmagunktól, hogy érdemes-e továbbmenni. A labirintusban 11 kör gyűrűzik befelé. Ez a szám a keresztény szimbolikában a tökéletlenséget, a végséget jeleníti. Utalás arra, hogy életünk térény útjain hibák, gyengeségek kísérek. Azonban gyorsan és olcsón itt nem kapunk semmit. Ahhoz, hogy eljussunk életünk céljához, a középpontban lévő Istenhez, utunkon fáradságot nem kímélve, igényességre törekedve kell járunk. Bátorítás lehet ez arra, hogy kitarjunk haladunk tovább az evangéliumi értékek keresésében, mert utunk célját elérve, Vele találkozhatunk. Ezt kívánom önöknek szeretettel, az adventi úton készülődve:

József atya

A HIT...

(Folytatás az 1. oldalról)

helybéli iskola, munkahely, hatóság, egyház, egyetem, szakszervezet, párt stb., és nem az etnikai közösség, amely közben, csupán időnként, esetleg hétvégenként felbukkanó oázist jelent számára. A korábbi etnikai hovatartozás léte, kiteljesedése, önmegvalósítása, egzisztenciája tekintetében elveszítette meghatározó elsőbbségét, természetes varázsát, döntő jelentőségét, és előtérbe került a mindennapi életét meghatározó új etnikai valóság.

Mindezt magunk is látjuk, tapasztaljuk, de hát mit tehetünk annak érdekében, hogy az idegenben is megmenthesük az őseinktől kapott szent örökséget? A kérdés túl súlyos, komoly és bonyolult ahhoz, hogy erre itt egyszerűen válaszoljunk, de annyi bizonyosnak tűnik, hogy a magyar nyelvnek és kultúrának elsősorban magyar földön van igazi jövője, és ezért, aki ezt a szép örökséget unokái számára is biztosítani szeretné, mindegyik magyar földön teheti meg sikeresen; talán leginkább úgy, hogy hazaköltözik. Keresztény örökségünk azonban olyan kincs, amelyet mindig és mindenütt megvédehetünk, sőt meg is kell védenünk, úgy is, mint krisztusi örökséget, de úgy is, mint Szent István király népének örökséget.

Amikor külföldön magyar templomokat, iskolákat építettünk, magyar egyházi közösségeket hoztunk létre, akkor a hit, a magyar kereszténység olyan meghatározó értéket jelentett számunkra, amelyet még komoly áldozatok árán is védeni, őrizni és ápolni akartunk. A Szent István-i örökségnek igazi elsőbbséget biztosítottunk. Nagyra becsültük és még komoly áldozatok árán is őriztük, ápoltuk hitünket, nyelvünket, hagyományainkat, szokásainkat, egész magyar kultúránkat. Mindez ma sem lehet másként, mert ez a keresztény örökség ma is széppé, értelmessé, teljessé teszi mindennapi életünket. Mindenekelőtt a keresztény örökség ápolása teszi boldogabbá és emberibbé, nemcsak a mi, hanem még gyermekeink és unokáink életét is, hiszen a kereszténységgel ellentétben zűrzavaros ideológiák és szokások csak ártnak: a pénz imádata, az élvezetek hajszolása, nem utolsósorban a relativizmus diktatúrája, napjainkban talán nagyobb rombolást és pusztítást végeznek, mint egykor a zsarnokság és kilátástalanság, amely elől valamikor futni kényserültünk, s amiből soha többé nem kívánunk, se magunknak, se másoknak, gyermekeinknek viszont a legjobbat akarjuk.

Ezért nekünk az új világban is, bárhol legyen az, meg kell találnunk annak módját, hogy kézen fogva elvezessük gyermekeinket és unokáinkat a hit értékeinek felismerésére. Meg kell találnunk annak módját, hogy megszerettesük velük a rendszeres imát, az egyházi év szép ünnepeit, a vasárnapi szentmisét, a házasság és a családi élet szépségét, szentségét és örömet, az istenes élet szépségét, nem feledve, hogy a krisztusi hit mindig összegyűjt, jövőt biztosít, közösséget teremt, meghitt közösséget Istenel és egymással, erőt,

ELHUNYT...

(Folytatás a 3. oldalról)

144 oldal) és *Áttetsző fény* (Herp Kiadó, München, 1986, 103 oldal), valamint az *Életünk hasábjain*, 1986-tól 1995-ig közölt emlékdokumenteinek gyűjteménye: *Vasárnapi gondolatok* (SZIT, Budapest, 2000, 332 oldal). *Személyiségem* című versében vallja önmagáról: „Egész életemben / folyvást másokért dolgoztam /

bátorságot és örömet ad, bárhol is élünk, bármilyen nyelven is beszéljünk. Ezért egyetlen külföldi magyar családban sem fordulhat elő, hogy a szülők megfélemlítsék keresztény elkötelezettségükről, az Isten-és emberszeretetről, a példás keresztény szülői magatartásról. Nem fordulhat elő, hogy elhanyagolják gyermekeik megkeresztelését és vallásos nevelését. Nem fordulhat elő, hogy elhanyagoljuk vallásunkat, keresztény hivatásunkat, keresztényi kötelességeinket.

A mi távlatunk minden égtájon és koron túlmutat, még a magyar rónán és a magyar égen is túl, az örök végtelenbe, Istenbe torkollik: valóságos adventi várakozás, igazi úrvárás. A hit gyermekeiként, bármennyire is szeretjük szülőföldünket, illetve földi hazánkat, és utolsó lehetünk ragaszkodunk ahhoz, „az új ég és új föld” távlatában viszonylagossá válnak a földi struktúrák, és mérvadóvá válnak a legfontosabbak: az égiek. Lényegét veszíti az átmeneti, a mulandó, mert Isten ígérete alapján várjuk „azt a szilárd alapot nyugodt várost, amelyet majd az Isten tervez és épít” (Zsid 11,10), és felismerjük, „hogy az Isten nem tesz a személyek közt különbséget, mindenki kedves előtte, aki féli, és az igazsághoz igazodik, bármely nép fia is” (ApCsel 10, 34-35). A mennyei Jeruzsálem, az örök haza, az igazi otthon látomásáról és a hozzá vezető útról van itt szó, az Isten útjáról, amelyen együtt haladva a népek családjában, egy boldogabb jövő, az örök élet és boldogság vár reánk.

*

Befejezésül ismét megköszönöm a jó Istennek, hogy ez évben is ellátogathattam Európa számos országába, az Egyesült Államokba és Kanadába, és így sokfelé találkozhattam a külföldi magyar testvérekkel, hivatással és papokkal egyaránt. Különösen annak örültem, hogy sokfelé bérálhattam, elbeszélgettem a ministránsokkal, a cserkészekkel, a csoportok vezetőivel és tagjaival, a fiatalokkal és felnőttekkel, hirdethettem a krisztusi Evangéliumot, népünk összetartozását, egyetemes és nemzeti értékeink, édes anyanyelvünk és kultúránk, magyarságunk és kereszténységünk megbecsülését. Köszönöm a külföldön élő magyar testvérek, hívek és lelkipásztorok minden buzgó helytállását kereszténységünk és magyarságunk szolgálatában. Köszönöm minden figyelmességüket és szeretetüket irántam, erkölcsi és anyagi támogatásukat közös lelkipásztori szolgálatunk érdekében. Isten fizesse meg minden jószágukat.

A közelgő ünnepek alkalmából kívánok mindenkinek lelkiben gazdag, szép, bensőséges adventi szent időt és megújulást, aztán kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket és boldog új évet!

Mindezek után pedig, Nagyasszonyunk, a Boldogságos Szűz Mária, Szent István király és az összes magyar szentek közbenjárására, áldjunk meg benneteket a mindenható Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

München, 2010. november 28.,
advent első vasárnapján

verseimben vagyok magam / személyiségemben.”

*

Fejős Ottó lelki üdvéért november 14-én Münchenben, a Damenstift-templomban koncelebrációs szentmisét mutatott be Cserhádi Ferenc püspök és Merka János müncheni magyar lelkész. A hívek közössége kegyelettel vett búcsút tőle, megköszönve Egyházunkért és a külföldi magyarságot végzett minden buzgó fáradozását. □

HÍREK – ESEMÉNYEK

A legnagyobb Krisztus-szobor

A világ legnagyobb Krisztus-szobra épült Lengyelországban; az alkotást novemberben leplezték le. A német határtól 70 kilométerre, Swiebodzinban épült szobor teljes magassága eléri a 36 métert. A páratlan alkotás egy 16 méteres dombon kapott helyet. A 21 ezer lakost számláló lengyel város Rio de Janeiro világhírű szobrával veszi fel a versenyt; a brazil metropolisz Krisztus-szobra 30 méter magas és 8 méteres talapzaton áll – immár 80 éve.

A szobor a helyi lelkész ötlete volt, aki öt éve dolgozott a megvalósításán. Az atya nem szeretett építési engedélyt, a városvezetés azonban végül zöld utat adott a munkálatoknak.

Rózsafüzér interneten

A rohanó tempóban fejlődő világháló az imádkozás terén is új lehetőségeket rejt. Mostantól minden este 21 órakor skype-on, konferenciabeszélgetés keretében is lehet a rózsafüzért mondani. Az internetes rózsafüzérhez a világ bármely pontjáról, bárki csatlakozhat – közölte a szervező, Makszó Péter. Az érdeklődők jelentkezését a makszopeter@t-online.hu címen várják.

„Tiltsák be a Bibliát!”

A badeni liberális napilapban Sarah Weber Tiltsák be a Bibliát 16 év alatt! című cikkében ismerteti a szabadgondolkodók legfrissebb agyszüleményét: gyermekek és fiatalok 16 év alatt ne férjenek többé a Bibliához. A bieli Barbara Kettner, a felhívás egyik aláírója kijelentette, a gyermekek nem értik és nem tudják, hogy nem szabad mindent szó szerint érteni. A felhívást aláírta a wallisi tanár, Valentin Abgottson, aki a szabadgondolkodók vezetője a kantonban. Őt nem sokkal korábban azért bocsátották el, mert nem tudta elviseelni a fészületet a tanteremben. „Az Egyház cenzúrázza a Bibliát már a gyermekbibliával is. S ez egyszerűen tisztességtelen, hogy csak a szépet és a veszélytelen emelik ki” – mondja a tanár. A Katolikus Egyház természetesen elutasítja a javaslatot.

Elhunyt a 114 éves nővér

Elhunyt a világ legöregebb embereként számon tartott Eugénie Blanchard, akit 114 évesen a Francia Antillákban ért a halál. Az idős szerzetes nővér 1896. február 16-án született a Guadalupe-től 250 kilométerre fekvő Saint-Barthélemy-ben. A Venezuela partjainál fekvő holland fennhatóságú Curacaóban élt, később visszatért szülőhelyére, s gyerekekkel foglalkozott.

Újra lesz hitoktatás

Az új svéd kormány döntése alapján az ország iskoláiban a következő tanévtől újra a kereszténységről tanulhatnak a diákok az első kilenc évfolyamon, a törvény által kötelező hittanórákon. Az oktatási miniszter a kereszténységnek az ország történelmi és polgári fejlődésében betöltött vitathatatlan szerepét magyarázta a kormány döntését. Kiemelte, hogy a keresztény hit a mai napig tagadhatatlanul nagy hatást gyakorol a svéd nemzetre és egész Európára. A svédországi sajtó által végzett felmérés szerint az ország lakóinak 76 százaléka támogatja a határozatot.

Főpapi találkozó

Az európai keleti katolikus egyházak főpásztorainak hagyományos éves találkozója idén Szófiában került sor. A november elején megrendezett eseményen mintegy 35 főpásztor vett részt. A következő összejövetelt 2011-ben Nagyváradon tartják. □

RAMSAY GYŐZŐ NYOLCVANÉVES

Lapunk régi munkatársa, a közkedvelt, szívet-lelket melegenítő, nemegyszer molsolyra fakasztó Szájról szájra rovat szerzője, Ramsay Győző nyolcvanéves lett.

leklből összeállított dokumentumműsort a Magyar Televízió külföldön is fogható második csatornája hétfő esténként ismételte meg. A tévés műsorvezetésről röviddel hetvenedik születésnapja előtt vált meg. A magyarság érdekében kifejtett tevékenységéért akkor megkapta a Magyar

Költársasági Erdemrend tisztkeresztjét, amelyet az akkori államfő, Mádl Ferenc nevében Berlinben Pröhl Gergely magyar nagykövet ünnepélyes keretek között adott át. Ramsay Győző nyolcvanévesen is aktív: a két ország közötti együttműködés polgári szintű életkítésére alakult Bajor–Magyar Fórum elnökségi tagjaként fáradhatatlanul igyekszik előmozdítani az immár ezer évre visszatekintő kapcsolat javulását. Az Életünk szerkesztősége és olvasótáborra nevében szeretettel köszöntöm nyolcvanadik születésnapján, és kérem a Jóistent, hogy tarssa meg egészségben felesége, Erzszi asszony oldalán, no meg, hogy lapunk Szájról szájra rovata még nagyon sokáig ne árvaljon el. A korabeli híradófelvéte-

vezetésére. A korabeli híradófelvéte-

Vincze András

ÜDVÖZLETEK...

(Folytatás az 5. oldalról)

Érdekes azonban, hogy sohasem az érkeztet lapokat vesszük legaggályosabban számba, hanem a hiányzókat. Azokat, melyek sokévi következetesség után, egyszerre elmaradnak. Gyakran nem is tudjuk, miért, mert nem létezik senki, aki fölvilágosítást adhatna. Barátunk meghalt? Megbetegedett? Elfelejtett vagy el akar felejtetni bennünket? Összeszorul a szívünk. Az ismerős arc helyén örökre betölthetetlen, sötét űr tátong.

A közvetlen családomtól kapott ajándékokat nem veszem most számba. Azokat az ember „természeteseknek” találja; azok nem jelennek különösebb meglepetést. Legföljebb az érint kellemesen, ha a nagy, ünnepi készülődésben december 24-i névnapomról sem feledkeznek meg. (Lányaim ismerek ezt a gyöngémet, s gondosan ügyelnek arra, hogy a fenőfa alatt mindig ott legyen az Éva-napi virág is.)

Szentesten, nem sokkal gyertyagyújtás előtt, valaki fölívott telefonon. Alig ismerjük egymást, legföljebb ha kétszer találkoztunk, de a szabvány-jókívánások végén kedvesen hozzáfűzte:

– Van egy önző, egyéni szempontom is. Remélem, hogy jövő évben sok alkalmunk lesz beszélgetni egymással!

(Mi tagadás, az ünnepek egész tartama alatt kísértett ez a mondat.)

Később, csak szilveszter táján tudtam meg, hogy egyik régi jó barátom hosszú levelet fogalmazott számomra karácsony délutánján. Midőn december 31-én kézhez kaptam, borisnak induló hangulatom egyszerre földérült, s eszembe jutott sokat ismételt versem néhány sora:

„legföljebb egy-egy szó jött elcsukló távoli hang

bátorítónak de az is jól jött (áldassék érte a Gondviselés) sokszor feneketlen mocsárból emelt ki a kegyes szándék”

Aranyos meglepetés volt olasz hegedűművész tanítványom fából faragott mikulása és a hibátlan magyarsággal írt (!) üdvözlőszöveg: „Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánok sok szeretettel, Chiara Solari”.

Igen örültem annak a szép Mind-szenty-portrének is, amit egy katolikus folyóirat szerkesztője küldött „Magyar nevelés, magyar cserkészlet” című fejtegetésemért – viszonzásul.

Nem, nem a drága, mutatós ajándékok maradnak meg életre szóló emlékeknek, hanem pár spontánul adott, melegeztető apróság.

Az 1975-ös torontói Magyar Világkongresszus egyik résztvevője például a búcsúzásnál hirtelen gesztussal a kezemből nyomta sajtát, az ’56-os forradalom emlékére sajtált, „Freedom for Hungary” feliratu golyóstollat, amit ma is szeretettel őrzök.

Legkedvesebb esetemhez pedig az alábbi módon jutottam hozzá:

Menekült „fiam”, Kázmér, elkísért a festékiüzletbe. Mikor mindent megvásároltam és kifizettem, hirtelen rátévedt a szemem egy kis eszetre.

– Jaj, ezt még jó lett volna megvenni – sópáncodtam –, de most már nem akarok újra sorban állni miatta a kasszánál.

Hazafelé, az autóbuzszon ért a meglepetés.

– Éva néni, az eszet! – húzta elő zsákmányát cinkos mosollyal a zsebéből Kázmér.

Nem mártogatam soha festékbe, mert sajnálom, de néha-néha ránézek, kezemből veszem, és – mosolyogok.

Saáry Éva

SZÁJRÓL SZÁJRA

A kenyérhez vezető évezredekről

Az ez évi nyári számban írtam: az aratás ideje alkalmas lenne a mai kenyér történetének ismertetésére. Időközben beláttam, hogy a közérthetőség miatt újabb és újabb adalékok, magyarázatok szükségesek. Márpedig a Szájról szájra rovat olvasóinak nem kimerítő, tudományos szakdolgozatokat, hanem érdekes, szórakoztató olvasmányt szeretne nyújtani. Ismertetni, hűséggel az igazsághoz, de terjedősséggel nélkül. Nos, megpróbálom, hátha sikerül!

Mintegy 9000 évvel Kr.e. a lassan melegedő klíma olyan növények terjedését is lehetővé tette, melyek addig szinte ismeretlenek voltak. Közülük néhány kalászos növény tápláléknak is bevált. Étel lett belőlük. Megszerzésükhöz csak le kellett hajolni, és letépni az érett kalászatokat. A Kr.e.-i hatodik évezredet jelölik meg mint időpontot, amikor a föld különböző vidékein már természetesen növekedtek a kenyér formájában. Mezőgazdaságnak még nem nevezhető formája a vetésnek és aratásnak! Ezzel párhuzamosan fedezte fel a főként húst fogyasztó ember, hogy ez a vete-mény nem kizárólag rágással válik étellé. A magok kólapon történő összezúzása egy második kő segítségével megkönnyíti elfogyasztásukat. Ma azt mondanánk: ez a kezdetleges liszt már a sikértartalom jobb hasznosítása volt. Hétnépföldes csizmával rohantunk az évezredekben át, kerestük a kenyér mai formájához vezető utat. Eljutottunk a liszthez – melyet vízzel keverték –, megsülettek a tészta, melyet lepény formában tettek a sütőbe. Mert az évezredek során a tüzet is megszüfítette

az ember, annak melegét bezárta kemencébe, használta. A szerepek ki voltak osztva, a próbák is végülhöz közeledtek, hiszen már volt liszt, a tészta is férfikorba lépett, a lepény már-már lángosnak volt nevezhető. A nagy felfedezések kellek között csak az a véletlen hiányzott, mely szereplőkből együttess kovácsol. Ekkor történt, hogy Egyiptomban, ahol a sütő használata, a sütés úgy terjedt, mint télen az influenza, egy paraszt család leánygyermek lepény formájú kenyér sütéséhez készülődött.

A kellekek összekészítéséhez tartozott a dagasztásnál szükséges víz a folyóból, ezt is felhozta. Sőt, a tészta dagasztása is végéhez közeledett, amikor valami elterelte figyelmét. Mint mondaná a szokták: csapat, papot odahagyva kiszaladt a konyhából, árván kiszolgáltatta a tésztát a déli napsütésnek. Órák múlva tért csak vissza és bár csodálkozva vette észre, hogy a tészta duplájára dagadt, megkelt, betette a kemencébe és megsütötte. Ez volt a szükséges véletlen, ez kovácsolt együttess a szereplőkből, azaz jelen esetben ez segítette a cipő születését a lepényből. Mert a folyóból hozott vízben természetes élesztő volt, a napsütés szolgáltatta a meleget, a leány egykedvűsége pedig a rendkívüliségét a véletlenben.

Minden nap kenyerünk jelenlegi formája, az íz, melyet nem lehet megenni, egy szóval: legfontosabb táplálékunk egy egyiptomi parasztlány hanyagságának köszönhető? Nem is akarom elhinni!

Közreadta: Ramsay Győző

A Magyar Egyházi Könyvklub webáruházából immár bankkártyájával, PayPal-on keresztül is vásárolhat!

www.egyhazi.konyvklub.hu

A katolikus, református, evangélikus kiadók gazdag választéka. Számos könyvre kedvezmény!

